

Sensorische prikkelverwerking: Wat betekent het voor de schoolsituatie?

Celeste Meijs

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Open Universiteit
[welten-instituut.ou.nl](https://www.welten-instituut.ou.nl)

Overzicht

	Passief	Actief
Hoge drempel	GB	PZ
Lage drempel	PG	PV

- Prevalentie
- Relatie met schoolprestaties
- Relatie met executieve functies
- Relatie met leerling relaties, leerkracht relaties en persoonlijkheidskenmerken
- Effect van hulpmiddelen (WOBBLE)

Prevalentie

- Regulier primair onderwijs: SP-NL (n = 235)
- Praktijkonderwijs: AASP (n = 155)

- Hoe vaak komt het voor dat SP gedrag niet 'vergelijkbaar met anderen' is?
- Is er een samenhang tussen de 4 kwadranten?
- Is er een samenhang met leeftijd?
- Is er een samenhang met geslacht?

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Berkenbrein sensorische prikkelverwerking

Pagina 3

Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

Prevalentie

Hoeveel kinderen in een klas (25 leerlingen) in het reguliere primaire onderwijs laten SP gedrag zien dat niet ‘vergelijkbaar met anderen’ is ?

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Berkenbrein sensorische prikkelverwerking

Pagina 4

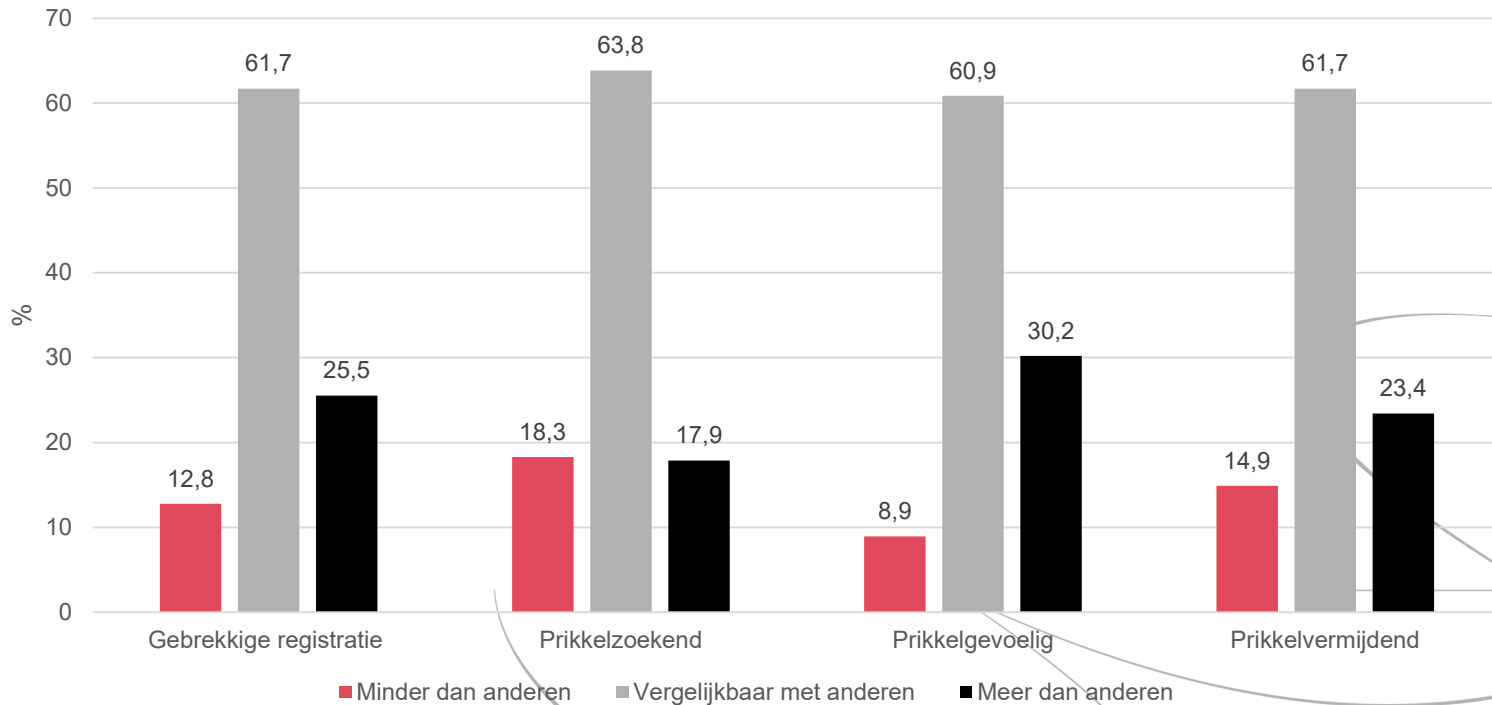
Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

Prevalentie

	Passief	Actief
Hoge drempel	GB	PZ
Lage drempel	PG	PV

Prevalentie Primair Onderwijs

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Berkenbrein sensorische prikkelverwerking

Pagina 5

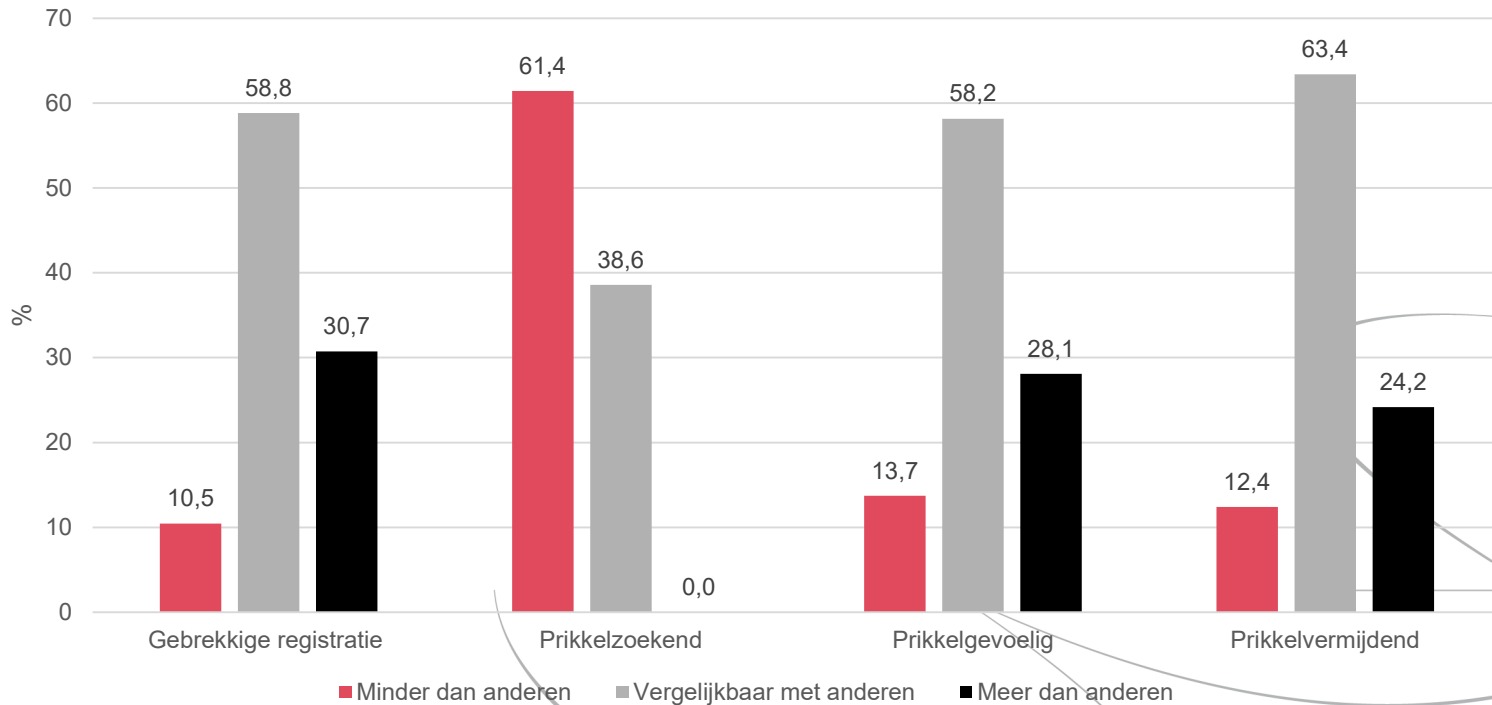
Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

Prevalentie

	Passief	Actief
Hoge drempel	GB	PZ
Lage drempel	PG	PV

Prevalentie Praktijkonderwijs

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Berkenbrein sensorische prikkelverwerking

Pagina 6

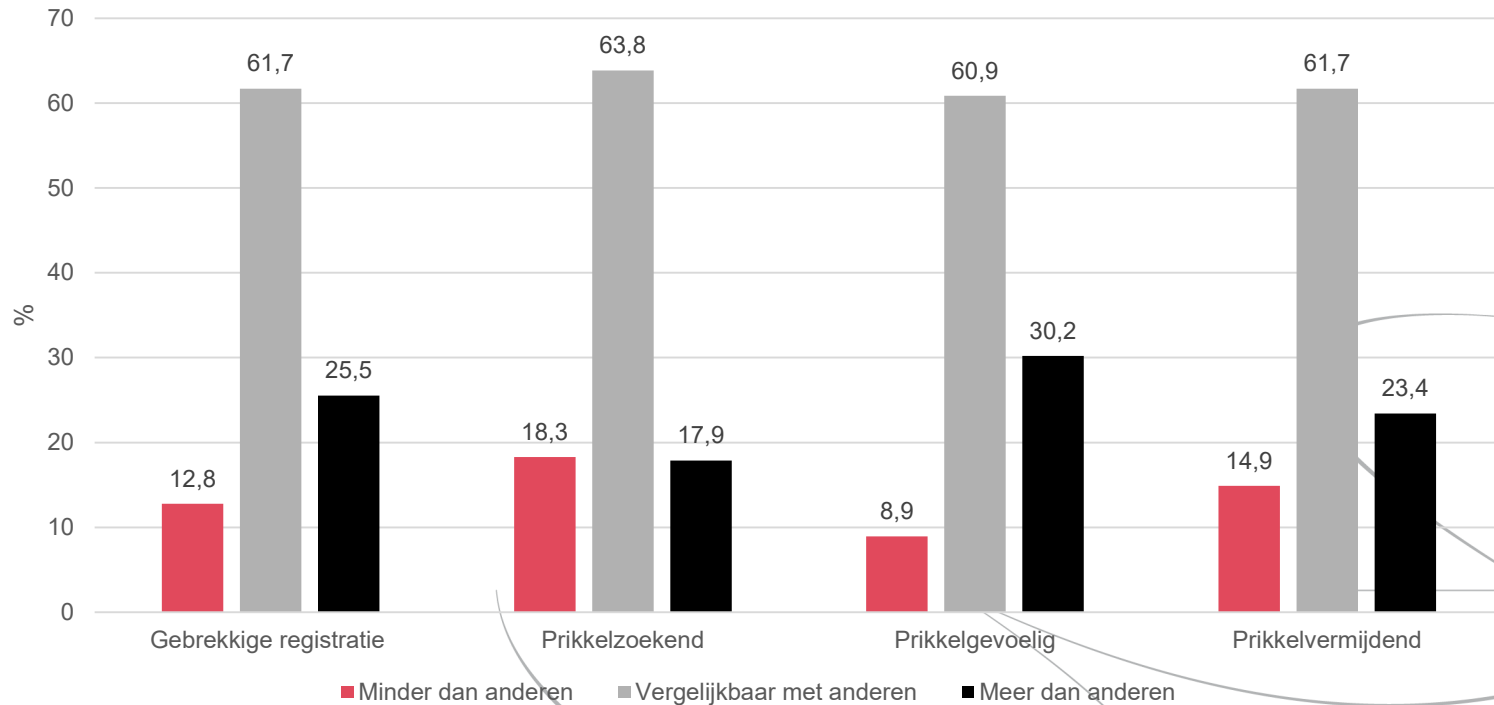
Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

Prevalentie

	Passief	Actief
Hoge drempel	GB	PZ
Lage drempel	PG	PV

Prevalentie Primair Onderwijs

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Berkenbrein sensorische prikkelverwerking

Pagina 7

Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

Prevalentie

Neemt het percentage kinderen met 'minder' en 'meer dan anderen' SP gedrag af met leeftijd?

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Berkenbrein sensorische prikkelverwerking

Pagina 8

Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

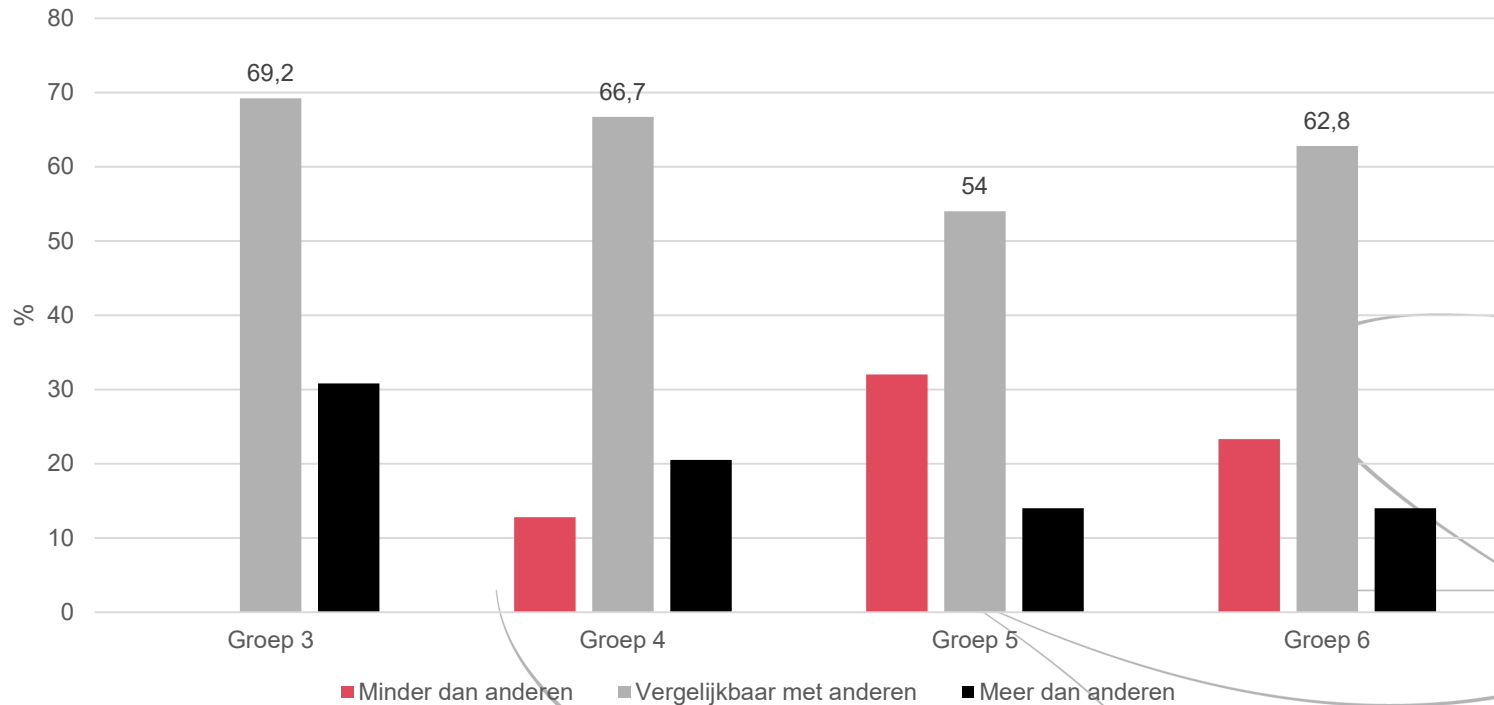

Prevalentie

	Passief	Actief
Hoge drempel	GB	PZ
Lage drempel	PG	PV

Prikkelzoekend

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Berkenbrein sensorische prikkelverwerking

Pagina 9

Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

Prevalentie

Zijn er verschillen tussen jongens en meisjes?

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Berkenbrein sensorische prikkelverwerking

Pagina 10

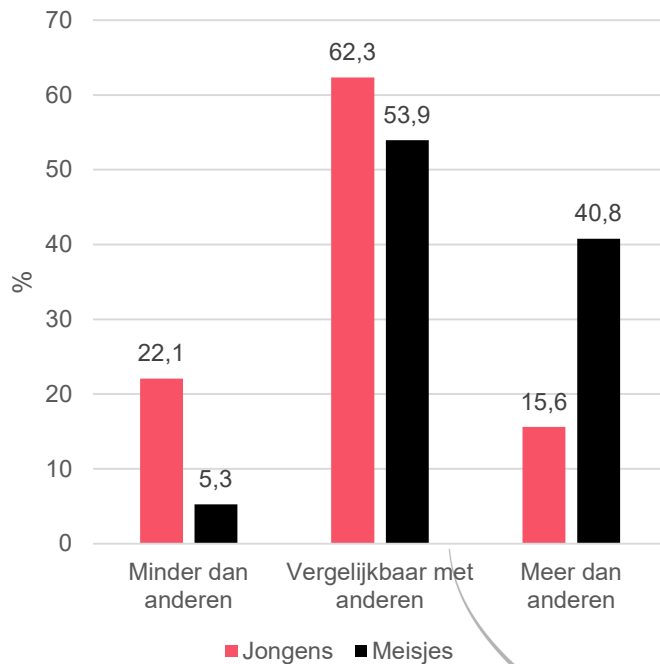
Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

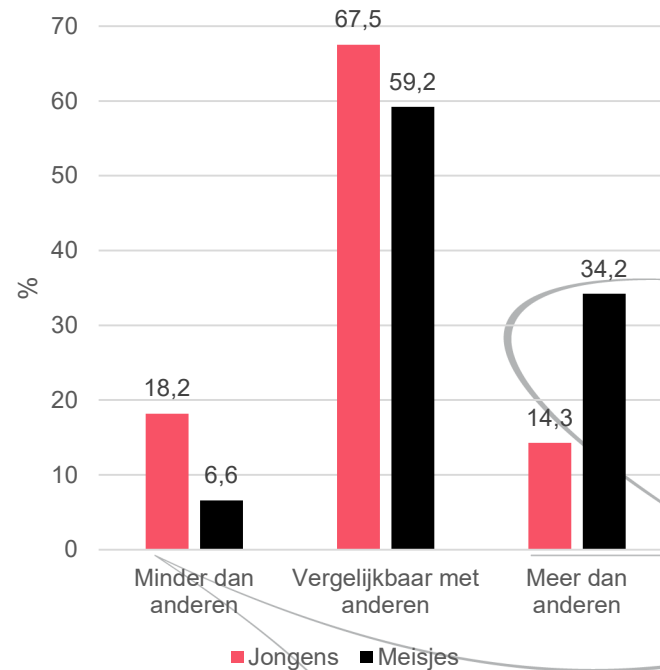
Prevalentie

	Passief	Actief
Hoge drempel	GB	PZ
Lage drempel	PG	PV

Prikkelgevoelig
Praktijkonderwijs

Prikkelvermijdend
Praktijkonderwijs

Schoolprestaties

Is er een samenhang tussen SP en schoolprestaties?

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Berkenbrein sensorische prikkelverwerking

Pagina 12

Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

Schoolprestaties

- Regulier primair onderwijs (n = 78)
- Praktijkonderwijs (n = 93)
- Cito rekenen
- Cito begrijpend lezen
- Cito spelling

- **DLE scores**

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Berkenbrein sensorische prikkelverwerking

Pagina 13

Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

Executieve functies

- Regulier primair onderwijs (n = 78)
- Praktijkonderwijs (n = 93)

- Inhibitie/aandacht
- Werkgeheugen/Updating
- Shiften

(Diamond 2006; Diamond 2013; Miyake, Friedman et al. 2000)

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Berkenbrein sensorische prikkelverwerking

Pagina 14

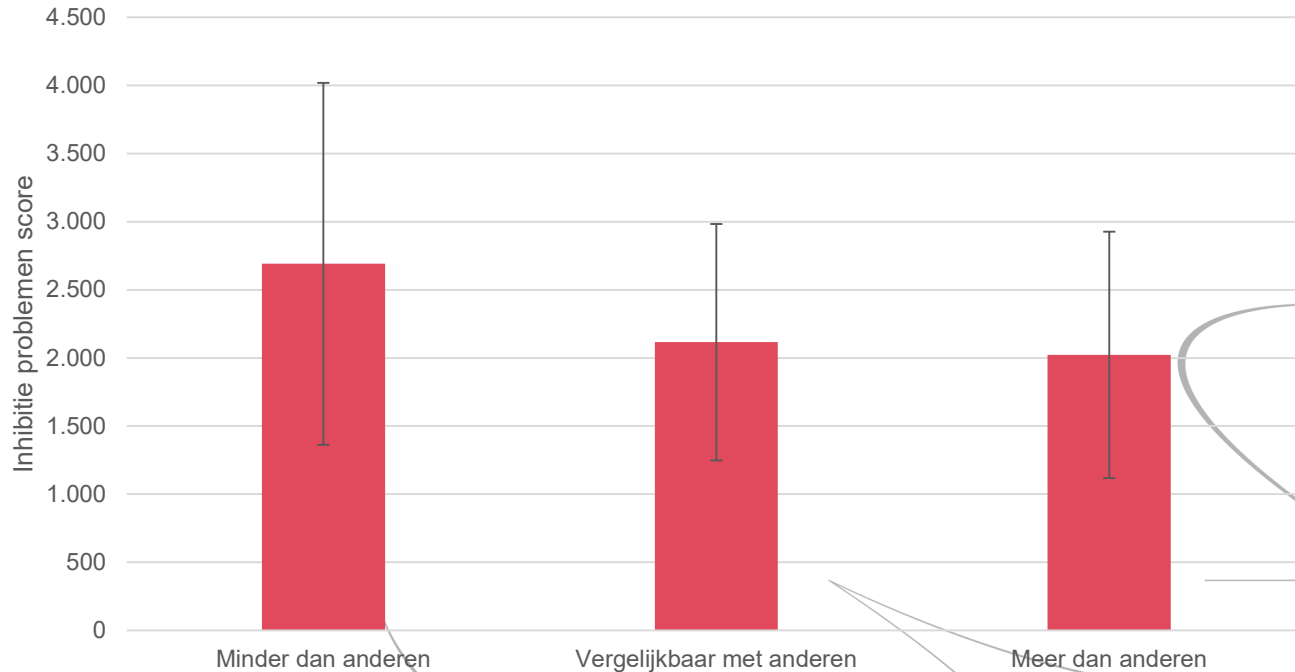
Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

Executieve functies

	Passief	Actief
Hoge drempel	GB	PZ
Lage drempel	PG	PV

Inhibitiescore
Prikkelvermijding

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Berkenbrein sensorische prikkelverwerking

Pagina 15

Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

Leerling relaties, leerkracht relaties en persoonlijkheidskenmerken

Regulier primair onderwijs groep 5-8 (n = 103)

- Leerling relaties
- Leerkracht relaties
- Persoonlijkheidskenmerken

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Berkenbrein sensorische prikkelverwerking

Pagina 16

Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

Leerling relaties

- Populair
- Afgewezen
- Genegeerd
- Controversieel
- Gemiddeld

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Berkenbrein sensorische prikkelverwerking

Pagina 17

Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

Leerkracht relaties

	Passief	Actief
Hoge drempel	GB	PZ
Lage drempel	PG	PV

- Conflictueuze relatie: 'meer dan anderen' prikkelzoekend gedrag, gebrekkige registratie en prikkelvermijdend gedrag
- Minder nabij relatie: 'meer dan anderen' prikkelzoekend gedrag
- Afhankelijke relatie: 'meer dan anderen' prikkelvermijdend en prikkelgevoelig gedrag

Persoonlijkheidskenmerken

	Passief	Actief
Hoge drempel	GB	PZ
Lage drempel	PG	PV

- Extraversie
- Openheid
- Mildheid
- Zorgvuldigheid
- Neuroticisme

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

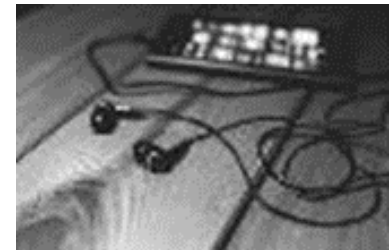
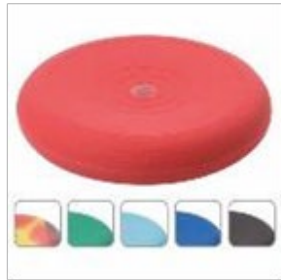
Berkenbrein sensorische prikkelverwerking

Pagina 19

Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

Hulpmiddelen

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Berkenbrein sensorische prikkelverwerking

Pagina 20

Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

Effecten hulpmiddelen Pilot 1

Regulier primair onderwijs, groep 3 en 4 (n = 53)

Opzet:

- Rekenen (snelheid, nauwkeurigheid) en begrijpend lezen
- Tangle, wiebelkussen, zonder hulpmiddel

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Berkenbrein sensorische prikkelverwerking

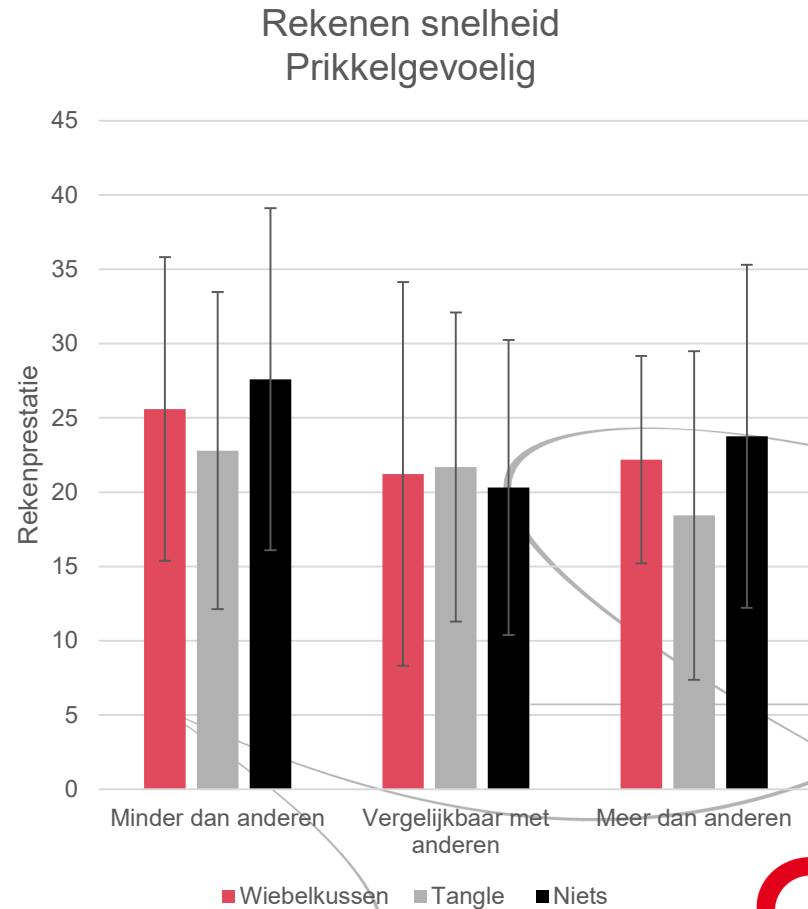
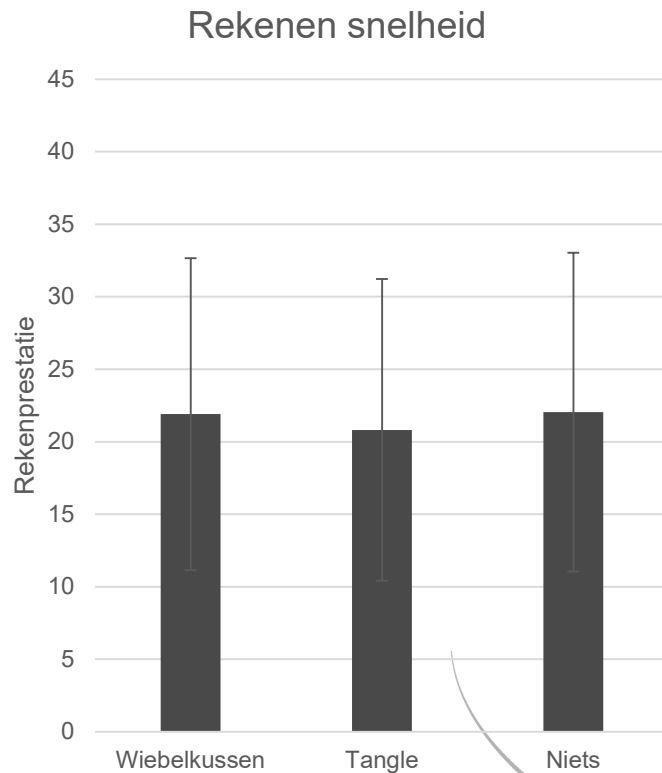
Pagina 21

Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

Effecten hulpmiddelen Pilot 1

	Passief	Actief
Hoge drempel	GB	PZ
Lage drempel	PG	PV

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Berkenbrein sensorische prikkelverwerking

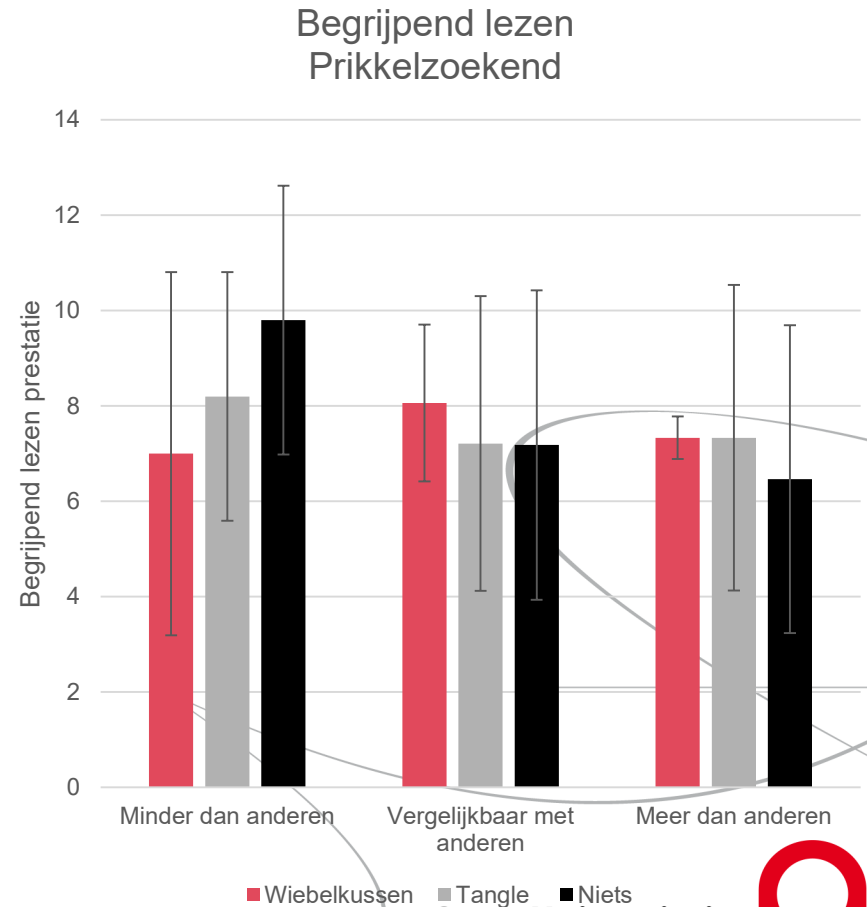
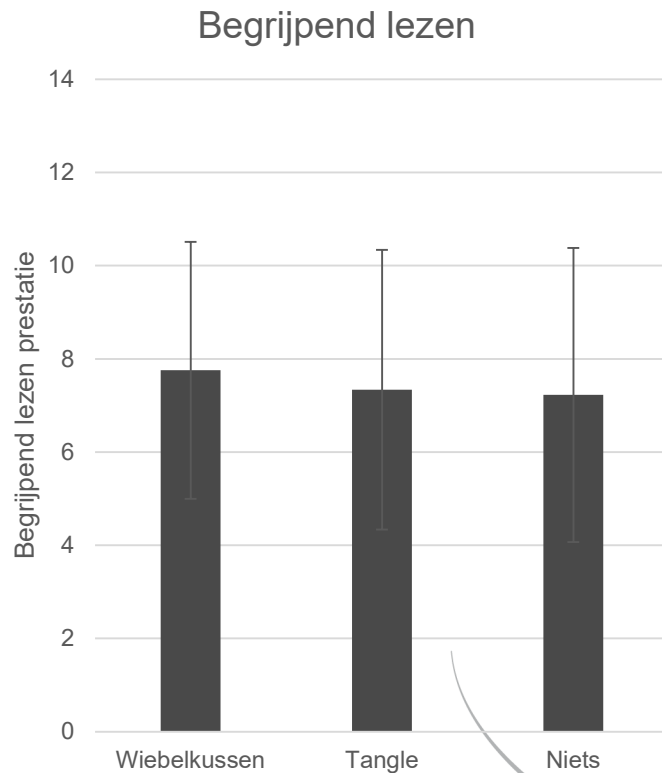
Pagina 22

Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

Effecten hulpmiddelen Pilot 1

	Passief	Actief
Hoge drempel	GB	PZ
Lage drempel	PG	PV

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Berkenbrein sensorische prikkelverwerking

Pagina 23

Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

Effecten hulpmiddelen

Pilot 2

Praktijkonderwijs (n = 60)

Opzet:

- Rekenen en begrijpend lezen
- Tangle, geluiddempende hoofdtelefoon, muziek in oordopjes, zonder hulpmiddel
- Vragenlijst voor leerlingen over hulpmiddelen

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Berkenbrein sensorische prikkelverwerking

Pagina 24

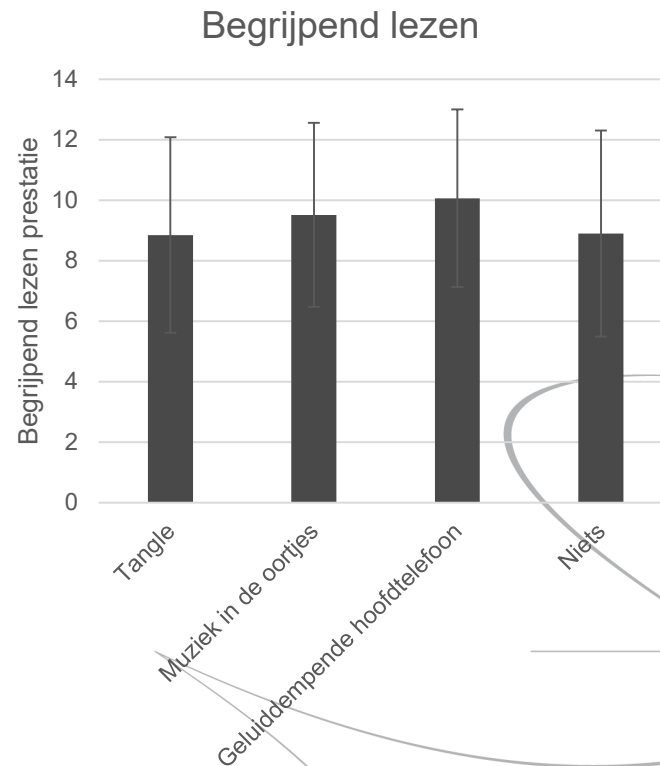
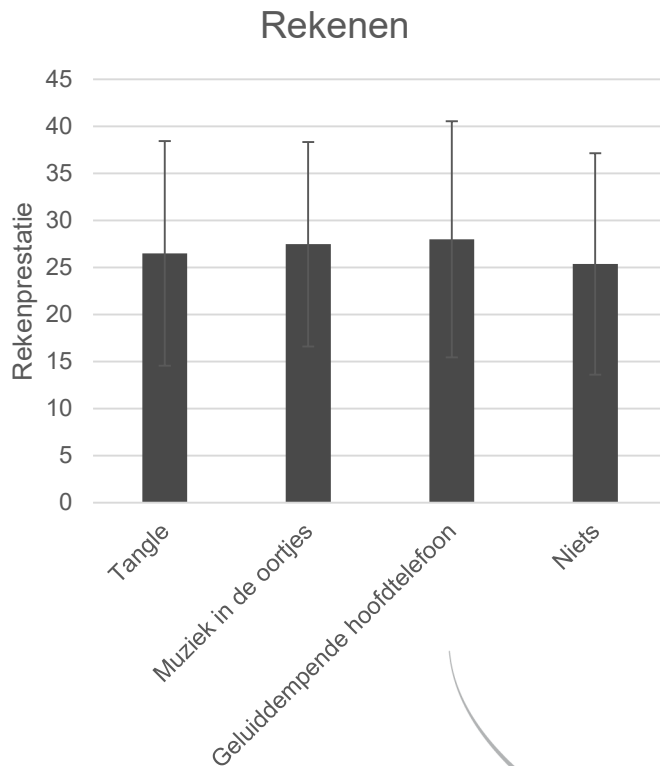
Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

Effecten hulpmiddelen Pilot 2

	Passief	Actief
Hoge drempel	GB	PZ
Lage drempel	PG	PV

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Berkenbrein sensorische prikkelverwerking

Pagina 25

Open Universiteit
[welten-instituut.ou.nl](https://www.welten-instituut.ou.nl)

Effecten hulpmiddelen

Pilot 2

Vragenlijst leerlingen

Beter concentreren met:

- Muziek in oordopjes: 90%
- Tangle: 43%
- Wiebelkussen: 45%
- Zonder hulpmiddel: 40%

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Berkenbrein sensorische prikkelverwerking

Pagina 26

Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

Effecten hulpmiddelen

	Passief	Actief
Hoge drempel	GB	PZ
Lage drempel	PG	PV

INDICATIES!

- Wiebelkussen: lijkt geen effect te hebben
- Geluiddempende hoofdtelefoon: lijkt tot betere reken- en begrijpend lezen prestaties te leiden
- Muziek in oordopjes: lijkt tot een betere rekenprestatie te leiden
- Tangle: wisselend: negatief bij kinderen met een 'minder' of 'meer dan anderen' lage prikkeldrempel bij rekenen en positief bij 'meer dan anderen' gebrekkige registratie bij begrijpend lezen

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Berkenbrein sensorische prikkelverwerking

Pagina 27

Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

Effecten hulpmiddelen

INDICATIES!

- Het effect van een hulpmiddel hangt af van de SP (kwadrant EN binnen het kwadrant of het 'minder'–'vergelijkbaar'–'meer dan anderen' is)
- Het effect van een hulpmiddel hangt af van de soort taak (verschillen tussen rekenen en begrijpend lezen)
- **Een hulpmiddel kan ook belemmerend werken!**

Effecten hulpmiddelen WOBBLE

Regulier primair onderwijs, groep 4 (n = 271)

Opzet:

- Rekenen (snelheid, nauwkeurigheid) en aandacht (snelheid, nauwkeurigheid)
- Tangle, wiebelkussen, geluiddempende hoofdtelefoon, zonder hulpmiddel
- Vragenlijst voor leerlingen over hulpmiddelen

Welten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Berkenbrein sensorische prikkelverwerking

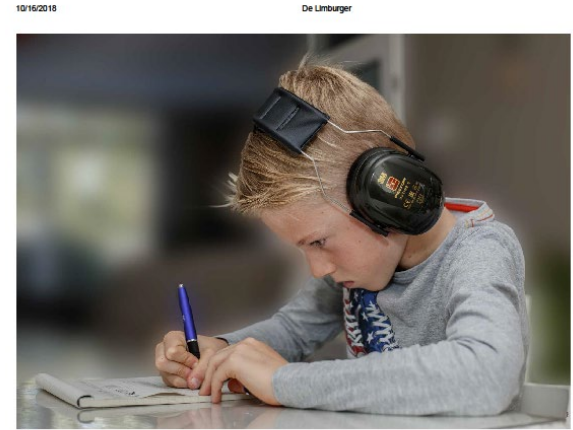
Pagina 29

Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

Effecten hulpmiddelen WOBBLE

www.ou.nl/wobble

Basisschool

Hulpmiddel voor scholier onderzoek

Scholen krijgen ze met dit een tegelijk. Hulpmiddelen die de druk, omgeving of andere kinderen minder helpen bij het concentreren. Maar of dat werkt, is nog maar de vraag. In Limburg is er een onderzoek naar gestart.

Wobblers worden steeds meer gebruikt in de klas. Er wordt ervan uitgegaan dat kinderen die last hebben van concentratieproblemen, problemen bij het leren of bij het schrijven, of die te veel moeite hebben met schrijven, geholpen worden door deze hulpmiddelen.

Weiten-instituut

Onderzoekscentrum voor leren, doceren en technologie

Berkenbrein sensorische prikkelverwerking

Pagina 30

WOBBLE

Celeste.meijs@ou.nl

<http://digikrant.limburger.nl/html/readerproduction/default.aspx?editid=25396700-2805-4911-8690-85e341ee802a>

1/1

Open Universiteit
welten-instituut.ou.nl

